

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
4.6.2004

6

Tuberkulózní a respirační nemoci - činnost oboru v Jihomoravském kraji v roce 2003

Tuberculosis and Diseases of the Respiratory System - Activity in Branch in the Jihomoravský Region in 2003

Souhrn

Informace ze zdravotnictví kraje o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v Jihomoravském kraji v roce 2003 obsahuje údaje o ambulantní péči v členění podle druhu zdravotnického zařízení a podle území z oblasti personálního zajištění, činnosti a o dispenzarizovaných osobách pro vybrané diagnózy. Je doplněna také základními ukazateli lůžkové péče v nemocnicích.

Summary

Information on health service activity in the branch of tuberculosis and diseases of the respiratory system in the region Jihomoravský in 2003 contains data about out-patient care by type of establishment and by districts of the region, data about personnel capacity, activity and about patients followed up for selected diagnoses. It is supplemented by basic indicators on in-patient care in hospitals.

Roční výkaz o činnosti oboru tuberkulózy a respiračních nemocí A (MZ) 1-01 vyplňuje každá ambulantní ordinace TRN, včetně ambulantních částí nemocnic ve státních i nestátních zdravotnických zařízeních všech rezortů. Zdrojem údajů o činnosti lůžkových oddělení je pololetní výkaz L (MZ) 1-02 o lůžkovém fondu zdravotnického zařízení a jeho využití. Oba výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v ČR na rok 2003 uveřejněného ve Sbírce zákonů ČR formou vyhlášky č. 470/2002 Sb. a její samostatné přílohy č. 2, částka 163 ze dne 19.11.2002. V Jihomoravském kraji jsou ambulance oboru tuberkulózy a respiračních nemocí v zařízeních rezortu zdravotnictví a spravedlnosti. Všech 26 zařízení v kraji, které mají zpravodajskou povinnost, odevzdalo za rok 2003 vyplněný výkaz.

Ambulantní péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí

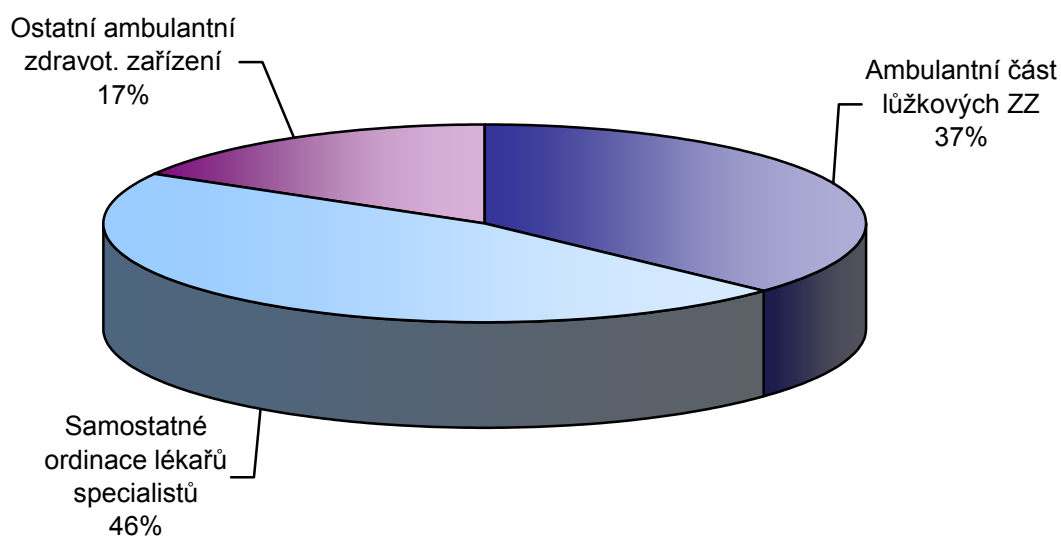
Ambulantní péči v oboru TRN zabezpečovalo v kraji celkem 30,14 lékařů a 56,78 středních zdravotnických pracovníků, vč. pracovníků smluvních. V roce 2002 to bylo 27,64 lékařů a 64,12 středních zdravotnických pracovníků. Všichni pracovníci jsou vždy uváděni v tzv. přepočteném počtu, což je součet úvazků. Na jedno lékařské místo připadlo 37 245 obyvatel (40 586 obyvatel v roce 2002).

V průběhu roku 2003 bylo v ordinacích TRN provedeno celkem 196 976 ambulantních ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), z toho očkování BCG tvořilo 4,9 % z celkového počtu ošetření (197 960 ošetření v roce 2002). Na jednoho lékaře v kraji připadlo 6 535 ošetření. Na celkovém počtu ošetření v kraji se nejvíce podílel okres Brno-město 39,0 % (77 278 ošetření) a nejméně okres Brno-venkov 4,7 % (9 307 ošetření). Na 10 000 obyvatel činil počet ošetření 1 756. Krajskému průměru se vymyká okres Znojmo (3 628 ošetření) a okres Brno-venkov (574 ošetření).

Personální zajištění a počet ošetření (vyšetření) v ambulantních zdravotnických zařízeních

Druh zdravotnického zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾		Počet ošetření (vyšetření)			
		lékaři	SZP	celkem		z toho očkování BCG	na 1 lékaře
				absolutně	v %		
Ambulantní část lůžkových ZZ	11	11,14	29,48	74 884	38,0	3 822	6 722
Samostatné ordinace lékařů specialistů	14	14,00	15,30	80 422	40,8	3 723	5 744
Ostatní ambulantní zdravot. zařízení	1	5,00	12,00	41 670	21,2	2 037	8 334
Jihomoravský kraj	26	30,14	56,78	196 976	100,0	9 582	6 535

Struktura ambulantních lékařů TRN podle druhu zdravotnických zařízení v Jihomoravském kraji roce 2003

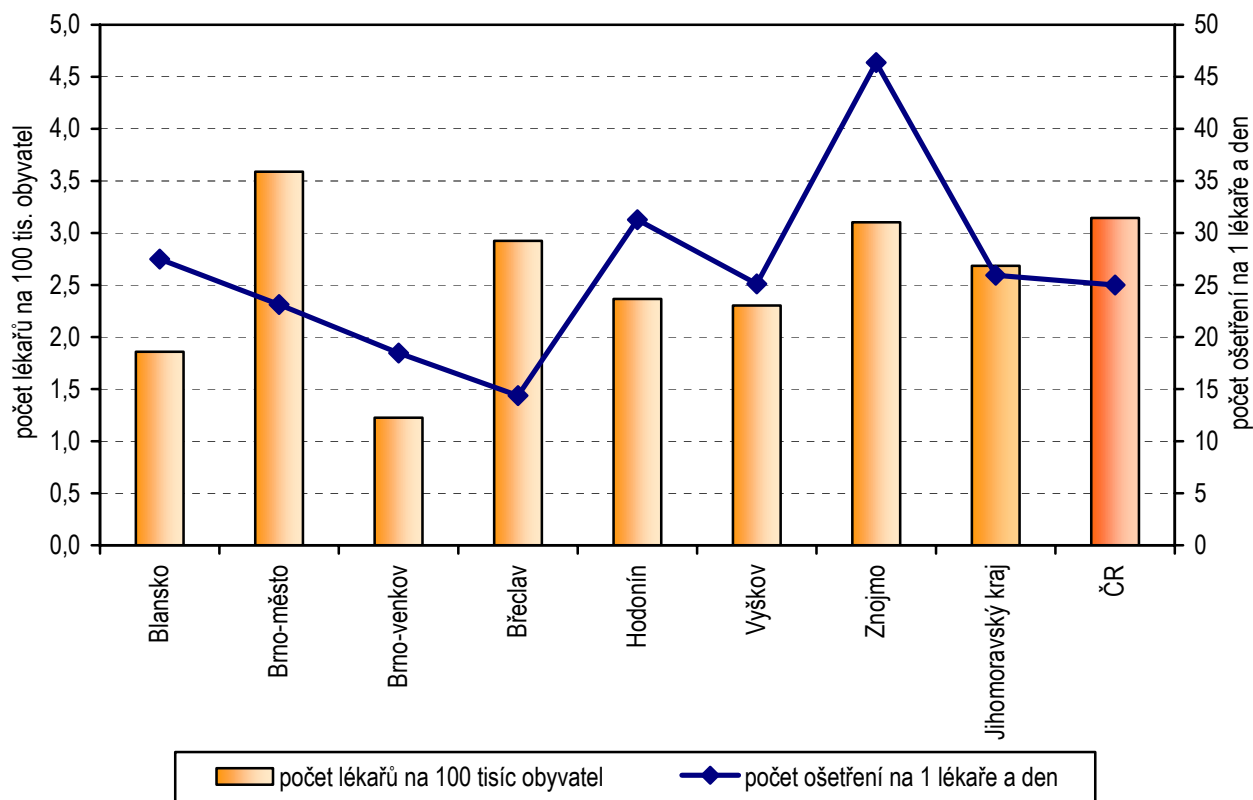

Personální zajištění a počet ošetření (vyšetření) dle územních celků

Území, okres	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾			Počet ošetření - vyšetření		
		lékaři		SZP	celkem	na 10 tis. obyvatel	na 1 lékaře a den
		celkem	na 100 tis. obyvatel				
Blansko	2	2,00	1,86	4,00	13 855	1 289	27,49
Brno-město	8	13,26	3,59	25,60	77 278	2 090	23,13
Brno-venkov	2	2,00	1,23	2,00	9 307	574	18,47
Břeclav	4	3,60	2,93	7,80	13 041	1 059	14,38
Hodonín	5	3,74	2,37	7,75	29 474	1 861	31,27
Vyškov	2	2,00	2,30	3,00	12 652	1 459	25,10
Znojmo	3	3,54	3,10	6,63	41 369	3 628	46,37
Jihomoravský kraj	26	30,14	2,68	56,78	196 976	1 756	25,93
ČR	299	321,00	3,14	638,79	2 022 131	1 982	25,00

¹⁾ součet úvazků (včetně smluvních)

Počet ambulantních lékařů TRN na 100 tisíc obyvatel a počet ošetření na 1 lékaře a den v Jihomoravském kraji v roce 2003

Osoby s rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Ambulantní pracoviště evidovala celkem 4 704 osob se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou nebo jinou mykobakteriózou, z toho ve skupině R1 ²⁾ bylo 67,3 % osob a ve skupině R2 ³⁾ 32,7 %. Z celkového počtu osob se zvýšeným rizikem onemocnění tvořily děti mladší 15 let 2,1 % (2 děti ve skupině R1 a 99 dětí ve skupině R2).

Pro vyšší riziko onemocnění plicní rakovinou bylo léčeno 6 829 osob, převažovali kuřáci s vysokým konzumem cigaret (94,8 %) Osoby s profesionální expozicí kancerogenů se podílely 5,1 % a u 3 osob byly zjištěny dysplastické buňky ve sputu.

Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou a plicní rakovinou

Území, okres	Osoby se zvýšeným rizikem onemocnění tuberkulózou				Osoby s vyšším rizikem onemocnění plicní rakovinou
	skupina R1 ²⁾		skupina R2 ³⁾		
	celkem	z toho děti (0-14 let)	celkem	z toho děti (0-14 let)	
	absolutně				
Blansko	451	-	74	3	71
Brno-město	1 055	-	449	17	2 018
Brno-venkov	159	-	19	5	88
Břeclav	59	-	189	7	1 080
Hodonín	489	1	517	24	2 217
Vyškov	279	-	58	8	64
Znojmo	672	1	234	35	1 291
Jihomoravský kraj	3 164	2	1 540	99	6 829
ČR	34 168	153	29 475	3 140	135 636
	na 10 000 obyvatel ¹⁾				
Blansko	41,9	-	6,9	1,8	6,6
Brno-město	28,5	-	12,1	3,4	54,6
Brno-venkov	9,8	-	1,2	1,9	5,4
Břeclav	4,8	-	15,3	3,6	87,7
Hodonín	30,9	0,4	32,6	9,7	140,0
Vyškov	32,2	-	6,7	5,8	7,4
Znojmo	58,9	0,5	20,5	18,6	113,2
Jihomoravský kraj	28,2	0,1	13,7	5,8	60,9
ČR	33,5	1,0	28,9	20,0	133,0

¹⁾ Celkový počet, resp. děti ve věku 0-14 let (k 1.7.)

²⁾ Skupina R1 - do této skupiny přeřazují osoby ze skupiny P II (resp. přeřazené z P I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu dýchacího ústrojí), nebo M II (resp. přeřazené z M I tj. osoby léčené pro tuberkulózu nebo mykobakteriálu mimo dýchacího ústrojí) jestliže :

- mají závažné přidružené nemoci,
- mají závažné přidružené podmínky,
- mají rozsáhlé zbytkové změny po léčení tuberkulózy nebo jiné mykobakteriály.

³⁾ Skupina R2 - do této skupiny se zařazují osoby v kontaktu s bakteriologicky ověřenou tuberkulózou nebo jinou mykobakteriálou

Očkování BCG a vyšetření tuberkulinovým testem

Tuberkulinový test byl aplikován 17 105 osobám, z toho bylo 14 260 dětí. Výsledek tbk testu v intervalu 0-5 mm mělo 57 % osob, v intervalu 6-15 mm 42 % a nad 15 mm 1 %. Nově, či na základě negativní tuberkulinové zkoušky, bylo provedeno BCG očkování 9 582 osobám, v tom bylo 7,0 % dětí ve stáří 0 až 42 dní, 12,4 % 2letých dětí, 74,1 % 11letých dětí a 6,5 % ostatních osob. Komplikace po BCG očkování byly zjištěny u 1,0 % očkovaných osob.

Dispenzarizace pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí

Na ambulantních pracovištích TRN bylo pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí dispenzarizováno celkem 49 918 osob, 48 % žen a 52 % mužů. Mezi dispenzarizovanými bylo 69 dětí, 40 děvčat a 29 chlapců. Nejčastější příčinou dispenzarizace byla chronická bronchitis (53,8 %), astma bronchiale (20,5 %) a zánětlivá onemocnění plic (8,5 %). Zhoubné novotvary dýchacího ústrojí cytologicky nebo histologicky ověřené se podílely na celkové dispenzarizaci 4,1 %, neověřené 0,3 %, nezhooubné novotvary dýchacího ústrojí 0,8 %. Děti byly dispenzarizovány pro astma bronchiale (28 dívek, 25 chlapců), chronickou bronchitis (11 dívek, 3 chlapci) a zánětlivá onemocnění plic (1 dívka, 1 chlapec).

Nově bylo dispenzarizováno 7 749 osob včetně dětí, tj. 15,5 % z celkového počtu dispenzarizovaných, podíl žen činil 45,3 % a podíl mužů 54,7 %. Nejčastější příčinou nově dispenzarizovaných byla chronická bronchitis (35,9 %), astma bronchiale (21,0 %) a zánětlivá onemocnění plic (16,6 %).

Lůžková péče v oboru tuberkulózy a respiračních nemocí

Lůžkovou péči v oboru TRN zabezpečovalo v roce 2003 v kraji celkem 6 lůžkových odděleních nemocnic s 208 lůžky a jeden odborný léčebný ústav se 42 lůžky. Ve srovnání s minulým obdobím zůstávají údaje nezměněny.

V nemocnicích pracovalo koncem roku 2003 na odděleních TRN celkem 28,31 lékařů a 84,25 středních zdravotnických pracovníků, z toho 80,25 SZP u lůžka pacienta (přepočtený počet). Na 1 lékaře připadalo 6,2 lůžek a na 1 SZP u lůžka 2,2 lůžka. Celkem bylo v kraji hospitalizováno 5 570 pacientů. Průměrná ošetrovací doba činila 11,6 dnů a využití lůžek ve dnech bylo 309,2 dne.

V odborném léčebném ústavu pracovalo 1,10 lékařů a 9,60 středních zdravotnických pracovníků, z toho u lůžka nemocného pracovalo 8,60 SZP. Průměrný denní stav obsazených lůžek na 1 lékaře činil 31,0 lůžek a na 1 SZP u lůžka 4,0 lůžka. Hospitalizováno zde bylo celkem 699 pacientů. Průměrná ošetrovací doba byla 17,8 dne a využití lůžek ve dnech 296,1 dne.

Osoby dispenzarizované pro netuberkulózní onemocnění dýchacího ústrojí (DÚ)

Onemocnění (diagnóza MKN 10)	Počet dispenzarizovaných osob						
	ČR na 10 tis. obyvatel	Jihomoravský kraj				z celku kraje osoby nově přijaté ¹⁾	
		celkem	z toho		na 10 tis. obyvatel	muži	ženy
			ženy	děti (0-14 let)			
Zhoubné novotvary DÚ ověřené cytologicky nebo histologicky (C33-C34, C39.9)	16,24	2 071	549	-	18,46	637	226
Neověřené zhoubné novotvary DÚ	1,70	134	61	-	1,19	30	27
Nezhoubné novotvary DÚ (D14.2-4, D19.0)	3,85	399	192	-	3,56	12	15
Zánětlivá onemocnění plic (J12-J18, J85.0-2)	38,06	4 248	1 703	2	37,87	777	506
Chronická bronchitida (J41-J42, J44.0-9)	211,05	26 834	12 587	14	239,23	1 685	1 096
Astma bronchiale (J45.1-9, J46)	111,28	10 245	6 063	53	91,34	564	1 065
Emfyzém plic (J43.0-9)	10,11	656	248	-	5,85	46	20
Bronchiektázie (J47)	4,29	380	180	-	3,39	16	17
Sarkoidóza (D86.0,2)	7,83	1 075	697	-	9,58	52	110
Pneumokoniózy (J60-J66)	14,46	375	39	-	3,34	8	4
Difúzní plicní fibrózy a alergická alveolitis (J67.0-9, J84.0-9)	5,05	670	371	-	5,97	65	122
Nenádor. onemocnění pohrudnice (J86-J94)	7,86	1 234	573	-	11,00	97	104
Nemoci plicního oběhu a následky oběhových změn (I26-I28)	6,50	444	198	-	3,96	60	38
Jiná netuberkulózní onemocnění DÚ se závažným průběhem (J68-J80, J96.0-9, J98.0,4,6-9)	16,87	1 153	495	-	10,28	193	157
Celkem	455,16	49 918	23 956	69	445,03	4 242	3 507

¹⁾ Nově zjištěná onemocnění (poprvé v životě pacienta)

Využívání lůžkového fondu plicních oddělení nemocnic a odborných léčebných ústavů (OLÚ) a zatížení zdravotnických pracovníků

Ukazatel	Nemocnice		OLÚ	
	kraj	ČR	kraj	ČR
Počet oddělení	6	44	1	24
Počet zaměstnanců ¹⁾				
lékaři	28,31	173,97	1,10	86,41
střední zdravotničtí pracovníci celkem	84,25	619,07	9,60	458,23
střední zdravotničtí pracovníci u lůžka	80,25	574,82	8,60	410,23
nižší a pomocní zdravotničtí pracovníci u lůžka	22,00	167,34	-	109,56
Průměrný počet lůžek	208,00	1 762,28	42,00	2 205,64
Průměrný denní stav obsazených lůžek				
celkem	176,2	1 279,9	34,1	1 564,4
na 1 lékaře	6,2	7,4	31,0	18,1
na 1 SZP u lůžka	2,2	2,2	4,0	3,8
Počet lékařů na 100 lůžek	13,61	8,13	2,62	5,03
Počet SZP na 100 lůžek	40,50	28,93	22,86	26,66
Počet hospitalizovaných	5 570	38 929	699	15 586
Nemocniční letalita	92,1	86,2	-	56,8
Využití lůžek ve dnech	309,2	265,1	296,1	258,9
Průměrná ošetrovací doba	11,6	12,0	17,8	36,6
Prostoj lůžek ²⁾	1,6	2,8	-0,5	12,2

¹⁾ Součet úvazků

²⁾ Ve dnech na 1 hospitalizovaného z lůžek schopných provozu

Seznam nemocnic s plicním oddělením v kraji:

Nemocnice Blansko, p.o., Blansko
 Fakultní nemocnice Brno-PMDV, Brno
 Nemocnice Břeclav, p.o., Břeclav
 Nemocnice Kyjov, p.o., Kyjov
 Nemocnice Vyškov, p.o., Vyškov
 Nemocnice Znojmo, p.o., Znojmo

Seznam OLÚ s plicním oddělením v kraji:

Dětská léčebna se speleoterapií, p.o., Ostrov u Macochy

Zpracovala:

Ivana Karasová
 ÚZIS ČR Jihomoravský krajský odbor
 Výstavní 17/19, 603 00 Brno
 tel.: 543 184 158, fax: 543 184 165
 e-mail: karasova@uzis.cz
<http://www.uzis.cz/>